

Ova kratka brošura namijenjena je građanima kako bi se informisali o raznim mjerama za povećanje efikasnosti korišćenja energije u svojim domaćinstvima, a čije sprovođenje omogućava ostvarivanje energetskih ušteda, smanjenje troškova za energiju, povećanje životnog komfora, kao i mnoge druge pogodnosti.

GRIJANJE I HLAĐENJE PROSTORIJA

- Ne zagrijavati prostorije gdje se boravi iznad 20°C! Nije racionalno podešavanje termostata na veće vrijednosti jer se na taj način prostorija neće brže zagrijati, a potrošiće se znatno više energije.
- Pravilno postavite termostate! Termostati ne smiju biti postavljeni u blizini izvora toplote kao što su peći, radijatori, šporeti i sl., ali ni pokraj prozora ili vrata, jer će to onemogućiti njihovo ispravno djelovanje!
- Kada ste tokom dana izvan kuće ili za vrijeme noćnog odmora, podesite termostat na nižu vrijednost temperature za nekoliko stepeni u odnosu na optimalnu.
- Ako kupujete novi klima uređaj kupite onaj većeg energetskog razreda "B", "A", "A+" i sl. Zatražite pomoć od stručne osobe, kako bi kapacitet klima uređaja odgovarao potrebama vašeg objekta. Održavajte vaš klima uređaj, mijenjajte filtere i čistite unutrašnje i spoljne jedinice. Spoljnu jedinicu montirajte na mjestu prema preporuci proizvođača kako bi efikasnost i trajnost uređaja bila veća. Takođe je potrebno detaljno proučiti uputstvo o korišćenju uređaja.
- Najefikasniji uređaji koji se danas mogu naći na tržištu su klima uređaji s inverterom, a postižu uštede od 20 do 40% u odnosu na klasične uređaje.
- Prije početka sezone grijanja potrebno je pripremiti sisteme i uređaje za grijanje kako bi radili što efikasnije! Kod sistema centralnog grijanja kotao treba očistiti od svih nečistoća (po potrebi od kamenca sa vodene strane i naslaga čađi sa dimne strane). Takođe po potrebi, izvršiti dopunu sistema sa vodom, odstraniti vazduh iz instalacija i podesiti gorionik radi obezbjeđenja kvalitetnijeg sagorijevanja.

- Radijatori moraju imati mogućnost slobodne predaje energije okolnom prostoru. Zbog toga ni u kom slučaju ne bi smjeli biti zaklonjeni namještajem ili drugim predmetima. Po mogućnosti treba ih postavljati ispod prozora. Ugradnjom termostatskih radijatorskih ventila moguća je znatna ušteda energije!
- Spustite roletne ili navucite zavjese kako bi ste smanjili odvođenje toplote noću, a otvorite ih da povećate prijem sunčeve toplote danju! Suprotno važi za sezonu hlađenja.
- Temperaturu na termostatu uređaja za hlađenje podesite na 25-26°C! Za svaki stepen niže podešene temperature na termostatu u ljetnjem periodu troši se više od 3-5% energije! Ovo je izuzetno važno jer se pri ekstremno visokim spoljnim temperaturama ljeti može dogoditi da sistem hlađenja bude neefikasan, posebno ako je termostat podešen na nižu temperaturu.
- Ne hladite prostorije u kojima ne boravite. Treba imati u vidu da u periodu hlađenja razlika između spoljašnje i unutrašnje temperature zbog zdravstvenih razloga ne bi trebala biti veća od 7°C.
- Najjeftiniji oblik hlađenja kuće je prirodnim putem, tj. cirkulacijom vazduha iz hladnijih prostora prema toplijim. Prirodna ventilacija kroz otvorene prozore i balkonska vrata je najintenzivniji način prirodne ventilacije!
- Kratko provjetranje potpunim otvaranjem prozorskog krila i balkonskih vrata, posebno sa aspekta očuvanja zdravlja i uštede toplotne energije za grijanje, bolje je od trajnog provjetranja kroz poluotvorena vrata ili kroz poluotvorena prozorska krila!

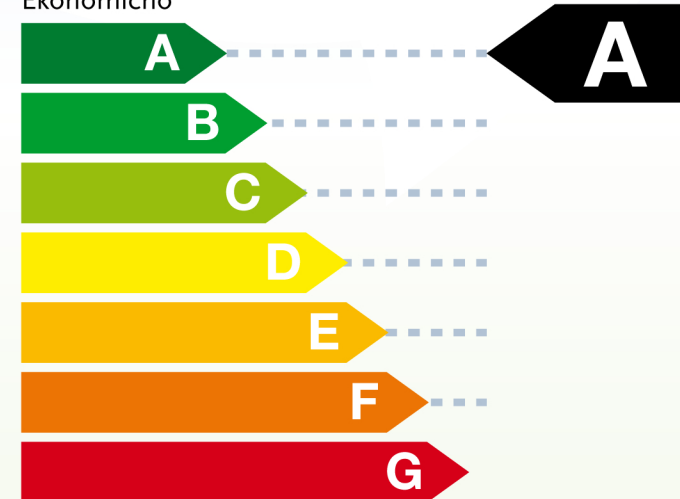
Tabela. Temperaturni komfor

Prostorije za boravak	20-21°C
Kupatilo	24°C
Hodnici, predvorja	15°C
Spavaće sobe	15 - 18°C

OZNAČAVANJE ENERGETSKOG RAZREDA UREĐAJA U DOMAĆINSTVU

- Novi električni uređaji i aparati za domaćinstvo imaju oznaku energetskog razreda koja pokazuje prosječnu potrošnju električne energije pri korišćenju uređaja ili aparata.
- Energetski razredi su označeni slovima od "A" do "G", oznaka "A" je najkraća strelica zelene boje za energetski najefikasnije uređaje.
- Uređaji energetskog razreda A troše i do 45% manje energije od istih uređaja energetskog razreda D.
- Neki uređaji pored oznake "A" razred imaju oznake "A+", "A++" ili "AA", "AAA", što znači da imaju karakteristike energetske efikasnosti iznad trenutno propisanih zahtjeva EU.

Ekonomično

Neekonomično

www.energetska-efikasnost.me

e-mail: info@ee-me.org

PRIPREMA TOPLE VODE

- Ukoliko je bojler većeg kapaciteta termostat podesite na temperaturu između 50°C i 60°C (nikad na maksimum). Bojler se ne mora isključivati, osim ukoliko ne planirate duže odsustvo. Za bojlere manjeg kapaciteta preporučuje se korišćenja samo po potrebi!
- Skinite kamenac sa grijača bojlera svakih 18 mjeseci! Manje kamenca se taloži na grijaču kada je bojler podešen na nižu temperaturu.

RASVJETA

- Isključite svu nepotrebnu rasvjetu! Potrebno je samo da vodite računa da sijalice ne rade kada to nije potrebno.
- Zamijenite obične sijalice kvalitetnim štednim, kako bi višestruko smanjili potrošnju rasvjete. Početna investicija je istina veća, ali ne zaboravite da štedne sijalice za istu snagu obično troše 5 puta manje električne energije i imaju i do 10 puta duži radni vijek. Prvo postavite štedne sijalice na mjestima gdje se često koriste, kako bi se investicija što prije isplatila.
- Dimenzionisanje sijalica prema potrebi prostorije takođe može značajno uticati na smanjenje potrošnje! Čest je slučaj da u nekim prostorijama u kojima uopšte ne provodimo vrijeme imate sijalice velikih snaga (npr. hodnici, balkoni).
- Bolje iskorišćenje prirodnog svjetla donosi vam dvostruku dobit. Bez obzira koje vještačko osvjetljenje koristite, prirodno osvjetljenje je najzdravije za naše oči, a u isto vrijeme većom upotrebom prirodnog svjetla smanjujemo potrošnju električnu energiju.

UREĐAJI I APARATI U DOMAĆINSTVU

- Birajte energetske efikasne uređaje i aparate, većeg energetskog razreda "B+", "A", "A+" i sl.!
- Kuvajući jela u posudama sa poklopcem možete uštedjeti i do 20% energije! Koristite ringlu istog ili manjeg prečnika od prečnika posude za kuvanje, a na plinskom šporetu vodite računa da plamen ne kruži oko posude!

- Isključite ploču na šporetu par minuta prije nego što mislite da je jelo gotovo, jer će ploča zadržati visoku temperaturu, a kuvanje hrane će se nastaviti!
- Koristeći ekspres lonac skraćujete vrijeme kuvanja i štedite energiju!
- Mikrotalasne rerne su energetske efikasnije od običnih, jer štede energiju zbog kraćeg vremena pripreme hrane! Kod pripreme hrane pečenjem su posebno efikasne rerne s ventilatorom!
- Čistite frižider i zamrzivač od leda i ako je potrebno promijenite gumu na vratima! Pri kupovini frižidera i zamrzivača prednost dajte onim uređajima koji imaju opciju automatskog odleđivanja! Termostat postavite na srednju poziciju. Nemojte stavljati toplu jela u frižider ili zamrzivač.
- Koristite mašinu za pranje posuđa samo kada je puna! Mašina troši manje energije od ručnog pranja toplom vodom iz bojlera, ali troši više na sušenje nego na pranje posuđa. Zato preporučujemo da ostavite da se posuđe suši prirodnim putem.
- Pokušajte prati standardnu količinu veša za određeni tip bubnja (5-6 kg), jer se u slučaju preopterećenog bubnja rublje neće kvalitetno oprati, dok će se u slučaju nedovoljno opterećenog bubnja nepotrebno trošiti energija! Koristite kratke programe za pranje, niže temperature koristeći odgovarajući deterdžent.
- Peglajte na odgovarajućoj temperaturi koristeći paru! Prije peglanja sortirajte rublje zavisno od preporučene temperature označene na rublju.
- Uvijek isključiti sve nepotrebne elektronske aparate, čak i kad su u stanju pripravnosti ("Stand by" način rada), čime ćete za nekoliko procenata smanjiti njihovu energetske potrošnju. Uvijek isključite kompjuter kad ga ne koristite. Ukoliko ipak morate ostaviti računar uključen dok ne radite, isključite monitor.

Crna Gora
Ministarstvo ekonomije

SAVJETI ZA POVEĆANJE ENERGETSKE EFIKASNOSTI U DOMAĆINSTVU

**ENERGETSKA
EFIKASNOST
U CRNOJ GORI**

www.energetska-efikasnost.me

e-mail: info@ee-me.org